

Stettin

Stettin er en havneby i den nordvestlige del af Polen med 396.168 indbyggere.

Stettin ligger omtrent midt i Pommern (Stettin Byområdet) ved Oders udmunding ved Østersøens sydkyst på Warszewo-bakkerne, Bukowe-bakkerne og Goleniów-sletten.

Stettin har et areal på 301 km².

Stettin er den næststørste havneby i Polen, den største by i det nordvestlige Polen og et betydeligt polsk kulturelt, industrielt og akademisk center med en rig, over tusindårig historie.

Stettins historie indledtes i 700-tallet, da vestslavere bosatte sig i Forpommern og opførte en borg på stedet, hvor Stettin slot ligger.

I 800-tallet blev borgen befæstet og udvidet mod Oders bredder.

Mieszko I tog kontrol over størstedelen af Pommern i 960'erne og indarbejdede byen Stettin i Polen i 967.

Efterfølgende forsøgte polske regenter, det Tysk-romerske rige og den slaviske Veleti-stamme at tage kontrol over området.

Efter tilbagegangen for den nærliggende bosættelse i Wolin i 1100-tallet blev byen en af de vigtigste og magtfuldeste havne på Østersøens sydlige kyst.

Under en offensiv i vinteren 1121-1122 fik Bolesław III Krzywousty af Polen kontrol over området, byen Stettin og borgen.

Indbyggerne konverteredes til kristendommen af Biskop Otto af Bamberg i 1124 og 1128, hvor den første kristne kirke St. Peter og Paulus blev opført. Polske penge blev anvendt i denne periode.

På det tidspunkt skønnes befolkningstallet i byen til at have være på omkring 5.000-9.000.

Polsk herredømme ophørte med Boleslaws død i 1138.

Som følge af fragmenteringen af Polen blev Stettin en del af et separat Hertugdømmet Pommern.

På trods af at Stettin allerede var konverteret blev den belejret under det vendiske korstog i 1147 af en hærenhed under ledelse af den tyske markgreve Albert Bär af Nordmark, der var fjendtlig overfor slavisk tilstedeværelse i området, pavens udsending, biskop Anselm af Havelberg og markgreve Konrad af Meißen.

Der blev en polsk hærenhed stillet til rådighed af Mieszko III, den gamle som sluttede sig til korsfarerne.

Imidlertid havde indbyggerne placeret kors omkring voldene, som tegn på at de allerede var blevet kristnet.

Ratibor I, hertug af Pommern, forhandlede ophævelse af korstogsfarernes belejring.

Efter slaget ved Verchen i 1164, blev Stettins fyrste Boguslaw vasal under Sachsens fyrste Henrik Løve.

I 1173 kunne Stettins kastellan Wartislaw II ikke modstå et dansk angreb og blev vasal af Danmark.

I 1181 blev fyrst Bogislaw vasal under det Tysk-romerske rige.

I 1185 blev Bogislaw igen dansk vasal.

Efter en konflikt mellem hans arvinger og kong Knud VI, blev bebyggelsen ødelagt i 1189, men borgen blev genopbygget og bemandedet med en dansk styrke i 1190.[[]

Mens det Tysk-romerske rige genoprettet kontrollen over Pommern i slaget ved Bornhøved i 1227, forblev Stettin et af to brohoveder under dansk kontrol (indtil 1235, Wolgast indtil 1241/43 eller 1250).

I anden halvdel af 1100-tallet bosatte en gruppe tyske håndværkere ("multus Populus Teutonicorum" fra forskellige dele af det Tysk-romerske rige) sig i byen omkring Skt. Jakobs Kirke, der blev doneret i 1180 af Beringer, en erhvervsdrivende fra Bamberg, og indviet i 1187.

Da den tyske fyrste Barnim I af Pommern tildelte Stettin Magdeburgrettigheder i 1243, måtte han acceptere at slaver i fristaden fik lige rettigheder.

De fleste slaviske indbyggere blev genhuset til to nye forstæder nord og syd for byen. Sidste registreringer af slaver i selve Stettin er fra 1300-tallet, da en slavisk badeanstalt og et bageri registreredes.

Den pommerske borg på den østlige bred af Oder, *Vadam* eller *Dambe*, blev ødelagt af Boleslaw under hans angreb i 1121.

Hvor borgen havde ligget blev Damm (nu **Dąbie**) anlagt.

I 1249 tildelte Barnim I Damm Magdeburgrettigheder. Den 15. oktober 1939 blev Dąbie lagt sammen med Stettin.

I henhold til Magdeburgrettigheder blev jødisk bosættelse tilladt i den 2. december 1261 i et privilegium, der blev fornyet i 1308 og 1371.

Den jødiske Jordan-familie fik borgerrettigheder i 1325. I 1492 blev alle jøder i fyrstendømmet beordret til at konvertere til kristendommen – denne ordre stod ved magt under hele resten af Greifen-dynastiet frem til 1630.

Stettin var en del af "*sammenslutningen af vendiske byer*", en forgænger for Hansestæderne i 1283.

Byen blomstrede på grund af deltagelsen i Østersøhandelen, primært med sild, korn og tømmer, ligesom håndværksstanden havde fremgang, og mere end fyrre lav blev etableret i byen.

Den udstrakte autonomi indenfor fyrstendømmet blev delvist reduceret, da fyrsterne genindtog Stettin som deres hovedresidens i slutningen af 1400-tallet.

De tyske købmænds og håndværkeres anti-slaviske indstilling intensiveredes i denne periode, hvilket resulterede fordobling told skat for slaviske købmænd, forbud mod oprettelse af lav for slaver, og forbud mod offentlig brug af polsk.

Velstående slaviske borgere blev frataget deres ejendele, der blev tildelt til tyskere. I 1514 tilføjede skrædderlavet en *Venderparagraf*, der forbød slaveres medlemskab, til vedtægterne.

Selvom byen ikke var så hårdt ramt af de middelalderlige heksejagter som andre egne af det Tysk-romerske rige, findes der rapporter om afbrænding af tre kvinder og en mand dømt for hekseri i 1538.

Den 13. december 1570, under Johann Friedrich af Pommerns regeringstid, blev der afholdt et fredsmøde i Stettin, der afsluttede Den Nordiske Syvårskrig (1563-1570).

Under krigen havde Stettin hældt til den danske side, mens Stralsund havde bakket Sverige op.

Hertugdømmet Pommern som helhed forsøgte imidlertid opretholde neutralitet.

Ikke desto mindre indførtes en landdag, der holdt møde i Stettin i 1563, en seksdobling af ejendomsskatterne for at finansiere en hær af lejesoldater, der skulle forsvare hertugdømmet.

Det lykkedes samtidigt Johann Friedrich at sikre Stettin, som en af kun tre byer i Obersachsens Reichskreis i det Tysk-romerske rige, retten til at slå mønter.

De øvrige to byer var Leipzig og Berlin.

Bogislaw XIV, der residerer i Stettin fra 1620, blev den eneste, og Griffin hertug da Philipp Julius døde i 1625. Før Trediveårskrigen nåede til Pommern, svækkedes Stettins og hele hertugdømmet økonomi på grund af Hansestædernes reducerede betydning og en konflikt mellem Stettin og Frankfurt (Oder).

Efter indgåelse af Stettin traktaten i 1630 blev byen besat af Sverige.

Ved Den Westfalske Fred 1648 kom Stettin under Sverige. Allerede 1630 havde Gustaf II Adolf ladet fæstningsværkerne forstærke efter, at byen uden kamp havde overgivet sig til ham. Efter en langvarig belejring måtte svenskerne i 1677 overgive byen til den store kurfyrste, men ved freden 1679 kom Stettin igen under Sverige.

1713 blev byen erobret af russerne og overladt til kong Frederik Vilhelm I af Preussen, og byen indlemmedes i 1720 i Preussen efter den Store Nordiske Krig.

I 1806-13 var Stettin besat af franskmændene.

Byen havde 99.475 indbyggere i 1885 uden og 136.848 medregnet forstæderne. I 1895 havde byen 140.724 indbyggere. Den 1. november 1898 blev åbnet en frihavn, som omfattede et areal på 61 ha og kostede 10,5 mio. mark.

Stettin havde i 1919 232.726 indbyggere, medregnet forstæderne Braunfels, Bredow, Grabow og Nemitz.

Byen bestod af den på venstre Oderbred liggende gamle by med snævre gader, Altstadt, den sydvest derfor siden 1850 opvoksede Neustadt og de uden for de 1873 sløjfede fæstningsværker byggede ny kvarterer samt af de på højre bred mellem de to flodarme Parnitz og Dünzig liggende kvarterer Lastadie og Silberwiese.

Øst for Lastadie lå den 1893—98 anlagte frihavn. Over Oder førte 1 jernbanebro og 3 andre broer, over Parnitz 3 broer, hvoraf de 2 var jernbanebroer.

Blandt byens monumentale bygninger var Skt Jakobi-kirken, hvis oprindelse helt tilbage til det 13. århundrede og som blev restaureret 1897, mens Skt Peter- og Pauls-kirken var fra det 15. århundrede med en moderne façade.

Slottet, som tidligere var residens for hertugerne af Pommern og påbegyndt 1503, oprindeligt fuldført 1577, men delvis ombygget i det 18. århundrede og 1874, benyttedes nu som retsbygning.

Ved Paradeplatz lå Berliner Tor, en barok bygning fra 1725.

På Haken-Terrasse, der med en stejl skrænt falder ned til floden, lå museet, regeringsbygningen m.m. og bag ved disse den botaniske have, byens største parkanlæg.

Stettin var sæde for provinsialregeringen, en overlandsret, en landret med kammer for handelssager, en amtsret, overpostdirektion, jernbanedirektion m.m. og havde en garnison.

Der fandtes et lærerindeseminarium, 3 gymnasier, 3 realgymnasier. Industrien, som var meget betydelig, omfattede navnlig maskin- og automobilfabrikation, skibsbyggeri, fabrikation af sukker, kemikalier, cement, papir og øl og teglbrænderi. Ad den godt 7 m dybe Oder kunne selv større skibe gå ind til byen, som var Preussens vigtigste søhandelsstad.

Der udførtes navnlig træ, korn, sprit, sukker og cement og indførtes jernmalm, kul, kolonialvarer, petroleum, brosten, vin og sild.

Byen havde i 1925 254.460 indbyggere.

De stettinske polakker mødtes med øget undertrykkelse, efter at nazisterne kom til magten i Tyskland i 1933. For eksempel blev den polske skole lukket, og i 1938 blev lederen af den lokale afdeling af den Polske Forening i Tyskland, Stanisław Borkowski, anholdt og fængslet i Orianienburg koncentrationslejr.

I 1939 forbød tyskerne aktiviteten af alle polske organisationer.

Under den tyske invasion af Polen i 1939, der var indledningen til 2. verdenskrig, var Stettin base for den 12. Panzer-Division, der angreb og skar den polske korridor over.

Senere i 1940 var Stettin udskibningshavn for Operation Weserübung, Nazitysklands angreb på Danmark og Norge.

Under krigen placerede tyskerne mange tvangsarbejdere i byen, hovedsagelig polakker, men også tjekkere, italienere, franske, belgiere og hollændere.

Efter afslutningen af 2. verdenskrig i 1945, da den tyske befolkning var blevet deporteret, blev mange polakker, der forflyttedes fra østlige egne, bosat i byen.

Den polske regering tilbød både lejlighed og job, hvis flygtningene fra Polens tidligere østområder bosatte sig i Stettin.

Ved krigens afslutning blev det eneste, ufærdige, tyske hangarskib [Graf Zeppelin](#) (påbegyndt 1936) erobret af russerne i farvandet umiddelbart uden for Stettin i Oderlagunen.

Hangarskibet blev efter krigen trods officielle rapporter om sænkningen i 1945 i hemmelighed hævet af russerne, slæbt ud i Østersøen og sænket som øvelsesmål for den sovjetiske flåde i 1947. Sænkingsområdet blev holdt hemmeligt af Polens styre indtil dets kollaps i 1989. Vraget blev fundet i 1995.

80% af byen blev ødelagt af bomber under 2. verdenskrig. Arkitekturen i en del af byen er fransk/parisisk inspireret, og byen er i fuld gang med byfornyelse/restaurering.

Seværdigheder

Den røde rute er en cirka 7 kilometer lang rute der er "tegnet" på vejbelægningen med en rød stiplede linje gennem Stettin.

Hver gang du er ud for en af seværdighederne på ruten er der malet et nummer i en rød cirkel, nummeret korresponderer med et turistkort hvor der er nærmere omtale af de enkelte seværdigheder.

1 - Stettins hovedbanegård

Første tog ankom til Stettin fra Berlin den 15 august 1843, hovedbanegården er naturligvis ombygget mange gange siden.

2 - Postkontor nummer 2

Første etape af postkontoret er opført i 1872

3 - Snegleportens kaserne

Er oprindeligt opført i 1776, og ombygget i 1818.

4 - Bymur med mindeplade

Rester af den oprindeligt 2.500 lange bymur der omgav Stettins centrum

5 - Evangelisten Johannes kirke

Er oprindeligt opført i 1368

6 - "Langebros"

Den oprindelige bro, "Hansabrücke" fra 1903 blev sprængt i luften under 2 verdenskrig, den nuværende bro er fra 1959

7 - Det gamle Rådhus

Er opført i det 15. århundrede, i dag er der bymuseum i rådhuset

8 - Loitz huset

Er bygget i 1547 af daværende indflydelsesrige og formuende bankierfamilie Loitz

9 - Stettins slot

Begyndelsen på slottet kan dateres tilbage til 1346.

10 - Staldene

Den nederste etage blev i starten af det 17. århundrede indrettet til stald og ridebane for hertugen

11 - De 7 kappers tårn

Kan dateres tilbage til begyndelsen af det 14 århundrede.

12 - Trasa Zamkowa broudfletningen

Er godt 2,5 kilometer lang og er byens vigtigste færdselsåre

13 - Søfartsskolen

Er bygget i 1902 -1905 designet af arkitekten Emil Drews.

14 - Søfartsmuseet

Stod færdigt i 1913, her kan man se samlinger tilegnet søfart, skulpturer og etnografiske udstillinger fra Afrika, Asien, Polynesien og Sydamerika.

15 - Regeringsbygningen

Er en femfløjet gruppe bygninger der stod færdige i 1911.

16 - Adam Mickiewisz statuen

Er en hyldest til den kendte Polske digter afsløret den 3 maj 1960.

17 - PAZIM bygningen

Pazim er den næsthøjeste bygning i Szczecin, Polen, efter Sankt Jakobs katedralen

18 - Kongeporten "Brama Portowa"

Byport opført i 1727 efter tegninger af G. C. Wallrave

19A - Dialogmuseum

Lige over for filharmonien ligger det nyeste museum i byen der tager dig på en interaktiv tur gennem Stettins historie efter 1945.

19B - Filharmonien

Den nyeste offentlige bygning i Stettin er den prisvindende filharmonie.

19C - Politihovedkvarteret

Er en bygning i neogotisk byggestil opført i 1902-1905.

19D - Apostlen Peter og Apostlen Paulus Kirke.

Denne kirke er fra det 15. århundrede.

21 - Professorenes huse

Bygningerne er oprindeligt fra 1400 tallet og var bolig for lærere

22 - Jomfru Maria gymnasium

I forbindelse med oprettelse af Mariakirken i 1263 opstod den første skole i Stettin.

23 - Farna nummer 1

I dette hus blev Sophie Augusta Fredericka von Anhalt-Zerbst, den senere russiske kejserinde Katarina den Store født den 21. april 1729

24 - Sankt Jakobs domkirke

Er en meget stor treskibet gotisk kirke, beliggende hvor der lå en trækirke fra 1187.

25 - Floramonumentet

Er en statue udført af J G Glume & J K Koch omkring år 1730

26 - Ørnefontænen

Er fra 1732

27 - Paladset under globen

Er en flot barok bygning opført i 1726.

28 - Musikskolen

Bygningen er opført i den sidste halvdel af det 18. århundrede af producent og købmand Georg Christian Velthusen.

29 - Nationalmuseum

Pałac Sejmu Stanów Pomorskich, Pommerske landdags bygning. Dette barok palads blev opført i 1727

30 - 13 musers bygning.

Bygningen består af 2 bygninger fra det 18 århundrede.

31 - Mindesten

Står for grundlæggelsen af den polske spejderbevægelse i 1934

32 - PKO Banken

Er tegnet af arkitekt Emil Drews, og blev opført i årene 1893 – 1895

33 - Hovedpostkontoret

Bygningen blev påbegyndt i 1900 og stod endelig færdig i 1905.

34 - Johannes Døberens kirke.

Opførelsen af kirken, der var tilegnet Stettins katolske menigheds kirke, blev påbegyndt i 1888.

35 - Børnehospitalet.

Hospitalet blev oprindeligt bygget som en fødeklinik i årene 1893 – 1894.

36 - General Anders pladsen

I parken finder man en mindesten dedikeret til Franske krigsfanger fra 1870-71 krigen. "Til minde om Frankrigs heroiske sønner, ofre for Tysk fangenskab".

37 - Hellige Jesus Kristi hjerte

Er en 3 skibet kirke opført i årene 1913-19.

38 - Skt Wojciech garnisionskirke

Er en neogotisk kirke med et 65 meter højt tårn opført i 1906-09.

39 - Kornel Ujejski statuen

Er udført af Antoni Popiel i 1901

40 - Brama Portowa Byport

Tidligere Berliner Tor stod færdig i 1740 efter tegninger af G. C. Wallrave

41 - Det Røde Rådhus

Arkitekten bag det ny gotiske bygningsværk er Karl Krühl, Opførelsen blev startet den 2. september 1875 og stod færdigt den 10. januar 1879

42 - Anker monumentet

Foran anker monumentet en lille park, på soklen stod oprindeligt en statue af Stettins kvindesymbol, Sedena.

Seværdigheder i Stettin (Polen)

I Vestpommern er byen Stettin en stor havn, der først blev rig på handel på Østersøen i middelalderen. Kendt som Stettin på tysk, er det en by, der har passeret mellem modsatte magter i hundreder af år. Hertugerne af Pommern blev erstattet af svenskerne, efterfulgt af det preussiske imperium.

For besøgende er Szczecins charme i sine veje i Haussmann-stil og den majestætiske dæmning, der blev bygget på Oder i begyndelsen af det 20. århundrede. Nogle ting at holde på din dagsorden er underjordiske tunneler, der bruges som en koldkrigsbunker, museer om teknologi og samtidshistorie og en state-of-the-art koncertsal, der ligner noget fra en anden planet.

Pommerske hertugers slot

Hertugers slot er grundlagt i det 14. århundrede fik slottet for hertugerne af Pommern sin fantastiske senrenæssancearkitektur i 1570'erne.

Efter Den Westfalske Fred var det sæde for Szczecins svenske guvernør, før dronningen af Polen flyttede ind i begyndelsen af det 18. århundrede.

Mange af renæssanceelementerne gik tabt under preussisk styre i 1800-tallet, men disse er blevet restaureret siden Anden Verdenskrig ved henvisning til en graving af ejendommen fra

1653. Interiøret er et museum, der leder dig rundt i loggia og restaurerede statsværelser og lejligheder og afslører de artefakter, der blev opdaget i udgravninger under genopbygningen efter krigen.

Der er så mange som 40 midlertidige udstillinger i "Big Gallery" hvert år, dypper ind i et andet aspekt af slottets turbulente historie og navneoprøb af fremtrædende ejere.

Stettin Filharmonikerne

Du behøver ikke at være ekspert i klassisk musik for at nyde denne koncertsal, som vandt EU's pris for moderne arkitektur i 2015. Barcelona-firmaet Barozzi Veiga kom op med designet, som er helt ulig noget andet kulturelt sted i verden.

Denne gennemskinnelige, hvide glasbygning har en masse takkede toppe, der ligner lidt rækkehusgavle.

Hele bygningen har en iskold glød om natten og er hurtigt blevet et moderne symbol for Szczecin.

Hovedsalen har en kapacitet på 1.000 og sætter på en travl cyklus af forestillinger af Szczecin Philharmonic Orchestra, som blev grundlagt i 1948.

Waty Chrobrego (Chrobry dæmning)

Denne monumentale dæmning er hævet næsten 20 meter over Oder-floden og er mere end en halv kilometer lang.

Promenaden, der blev anlagt lige før Første Verdenskrig, følger flodbredden af Szczecins middelalderlige befæstninger, som blev revet ned i det 18. århundrede.

Højtidelige bygninger står højt over floden oven på store trapper og terrasser.

En bygning, der vender hoveder, er Szczecin Voivodeship Office, bygget i neo-renæssancestil til den tidligere Stettin Regency i 1911. Hvis der er tid til at vandre ved Oder, er det efter solnedgang, når byen er i lys, og der er et stort udvalg af restauranter, der kæmper for din virksomhed.

Stare Miasto (den gamle bydel)

Det ældste kvarter i Stettin, under de pommerske hertugers slot, blev fuldstændig jævnet med jorden under Anden Verdenskrig.

Og i modsætning til byer som Warszawa, Poznań og Gdansk var der ingen umiddelbar genopbygning.

Projektet blev forsinket indtil 1994, og kun få monumenter er blevet rekonstrueret indtil videre, koncentreret omkring Rynek (Old Market Square) og bygget i henhold til deres oprindelige planer.

Men selvom man ved, at disse ikke er originaler, fortjener brostenspladsen at blive set for sine farverige barokke gavlhuse og det rekonstruerede rådhus, som har et museum om Szczecins stormfulde historie.

Stettin katedral

Det største sted for tilbedelse i Szczecin, katedralen blev grundlagt i 1100-tallet og kan rumme 10.000 mennesker.

Det design, vi ser i dag, er fra slutningen af det 19. århundrede, efter en storm i 1456 og derefter den skånske krig i 1677 raserede de tidligere bygninger.

Denne nuværende version blev også hårdt beskadiget i Anden Verdenskrig, og restaureringen er i gang.

En anden stor ændring var kirkesamfundet, da Stettins katedral havde været luthersk siden reformationen og naturligvis blev katolsk efter krigen.

På korets østside er et triptykon lavet i 1981, men sammensat af fragmenter af ødelagte altertavler, der går tilbage til 1400-tallet.

Og i katedralens 15 kapeller er malerier, altertavler, skulpturer og arkitektoniske fragmenter fra det 16., 17. og 18. århundrede.

Stettin underjordisk

I Anden Verdenskrig søgte Stettins tyske beboere tilflugt fra bombeangreb i dette underjordiske kompleks tilpasset fra allerede eksisterende katakomber fra det 19. århundrede. Tunnellerne har fem niveauer, der går 17 meter ned under jorden og har et samlet areal på 2.500 kvadratmeter.

Efter krigen blev beskyttelsesrummet omdannet til en atombunker, som endelig blev nedlagt i 1990. Du kan tage to separate temaruter gennem dette spændende og gådefulde netværk af tunneler.

Den første omhandler Anden Verdenskrig og har rekonstrueret boliger og fotos og artefakter fra tiden.

Der er også en koldkrigsroute, der beskriver, hvordan beskyttelsesrummet blev forstærket mod et atomangreb og viser polsk civilforsvarsudstyr. Begge ture varer en time.

Park Kasprowicza

Szczecins største bypark åbner ud nord for byrådsbygningen og dækker mere end 27 hektar, men slutter sig også til den nærliggende rosen- og botaniske have.

Parken er beplantet med sjældne og eksotiske træer og ligger i en idyllisk dal, der skrånede ned til Rusalka-søen.

Denne vandmasse blev skabt for mere end 300 år siden, da Osówka-strømmen blev opdæmmed.

Amfiteatret i parken har plads til 4.500 og afholder koncerter om sommeren, mens det mest imponerende monument stiger til mere end 22 meter og er toppet med tre ørne til minde om rehabiliteringen af Stettin efter Anden Verdenskrig.

Prøv at komme til parken i det tidlige forår, når græsplænerne er tæppebelagte med lyse krokusblomster.

Nationalmuseet

Med seks steder på tværs af Szczecin blev dette museum grundlagt i 1945 og hentet fra de hedengangne tyske institutioner før krigen.

Hovedbygningen ligger på Ulica Wały Chrobrego 3 og har et historicistisk design fra 1910'erne. Dette rummer nautiske samlinger, og også Polens mest betydningsfulde etnografiudstilling.

Hvis vi skulle vælge en gren af museet for at se, ville det være Old Art Gallery på Ulica Staromłyńska 27. Dette har malerier af Max Slevogt, Lucas Cranach den yngre og Lovis Corinth, samt liturgisk kunst, herunder søjlehovedstæder og altertavler.

Værd at nævne er St. John's Polyptych fra det 15. århundrede med skulpturelle og malede elementer, der viser scener fra Kristi liv.

Dialogcentret "Omvæltninger"

Et andet sted for Nationalmuseet at opsøge er denne udstilling om Stettin og Vestpommerns samtidshistorie.

"Upheavals" åbnede for offentligheden i begyndelsen af 2016 og ser på de vigtigste øjeblikke fra de sidste 70 år eller deromkring, der ændrede historien i denne region og Polen.

Det kunne være indlemelsen af Stettin i den polske stat efter Potsdam-aftalen i 1945, såvel som den sociale uro i 1970, 1981 og 1989 og Solidaritet, der til sidst så Polen genvinde sin suverænitæt.

Bygningen er delvist underjordisk på Solidaritetspladsen og har masser af interaktive skærme og multimedier fra tiden eller viser erindringer om øjenvindere.

Placeringen af museet er fuld af mening, da det var her i 1970, at de første skud blev affyret mod demonstranter under antikommunistiske oprør, der efterlod 45 døde.

10. Museum for Teknologi og Transport

Museum for Teknologi Og Transport, Stettin

Museum of Technology and Transport blev etableret i 2006 i et gammelt sporvognsdepot og er et af de største museer af sin art i landet.

Du kan finde ud af, hvordan folk kom rundt i efterkrigsårene via en række polskbyggede biler, motorcykler, sporvogne og busser.

Og da Stettin var en cykel- og bilproduktionsby i det meste af det 20. århundrede, er biludstillingerne særligt interessante.

Blandt bilerne og lastbilerne er modeller som FDO Warszawa, FSC Żuk, ZSD Nysa, Star 25, Syrena, Mikrus, men også en Polski Fiat 125p og 126p, som blev fremstillet under kommunisttiden under en licensaftale fra det italienske mærke.

Der er også en sporvognssimulator, der sætter dig bag rattet i en af Konstal 105Na, den mest almindelige sporvognsmodel i Polen.

Puszcza Bukowa

For at undslippe byen uden at forlade dens grænser kan du tage 10 minutters kørsel sydøst, over West Oder til dette område af bøgeskov i Bukowe Hills.

Hold din telefon eller kamera klar, fordi disse skove er næsten magiske med høje, slanke bøge og den mossede skovbund, der afgiver et fængslende grønt lys.

I centrum er den passende navngivne Jezioro Szmaragdowe (Emerald Lake), taget for den levende grønne farve af sit vand.

Søen er faktisk en oversvømmet kridtmine, der dateres tilbage til 1860'erne, og der er i dag en café i vandkanten.

Også ved søen er resterne af tyske bunkere fra Anden Verdenskrig og en kunstig grotte fra 1880, designet til at få indgangen til kridtminen til at se mere naturlig ud.

Kamienica Loitzów

Der mangler ikke dette sengotiske borgerhus på Kurowa 1 mellem den gamle bydel og hertugernes slot.

Malet i en fængslende lys orange, gik dette paladsagtige byhus op i 1540'erne, og dets første beboere var Loitz bankfamilien.

Efter at de gik fallit, blev det overtaget af de pommerske hertuger, og efter Den Westfalske Fred var det sæde for Szczecins svenske rådsmedlem.

Bygningen blev brændt ud i et bombeangreb i 1944, men den ydre udsmykning forblev.

Der er et basrelief af omvendelsen af gaden Paul, skulptureret i midten af det 16. århundrede, udsmykkede spor over vinduerne og smukke vinklede vinduer på trappen i tårnet.

Różanka Rosenhave

For et årti siden blev rosenhaven i det vestlige hjørne af Park Kasprowica bragt tilbage til livet efter en periode forfald.

Beliggende på to hektar, blev det først plantet i 1928 til World Gardening Exhibition og kom uskadt gennem Anden Verdenskrig.

Men en mangel på finansiering i slutningen af den kommunistiske æra medførte et fald.

Dette blev vendt i anden halvdel af 2000'erne, da landskabsarkitekt Małgorzata Haas-Nogal ved hjælp af fotografier fra 1930'erne var i stand til at genskabe havens tidligere skønhed.

Der er 9.000 roser fra 99 sorter, og træer som æble, hornbjælke, ahorn, kastanje og serbisk gran plantet, da haven først blev oprettet for 90 år siden.

Tjek ind på turistkontoret for detaljer om sommerens klassiske koncerter i haven.

Den centrale kirkegård

Stettin har den største kirkegård i Polen og den tredjestørste i Europa.

Og selvom det måske ikke lyder som grund til fejring, er det et roligt og fascinerende rum, der ruller ud som en park midt i byen.

Centralkirkegården er et polsk nationalt monument, 116 år gammelt og næsten 170 hektar stort.

Landskabspleje og mange stenmonumenter er det, der bringer afslappede besøgende til kirkegården, for at tilbringe en fredelig time eller to på grønne stier, der beundrer springvandene, søjlegangene, takstræhække og formelle blomsterbed.

Det mest slående syn er Pomnik Braterstwa Broni (Monument of Brothers in Arms), et militært mindesmærke fra 1967 med to elementer formet som de vinger, de polske husarer plejede at bære.

Sporvognslinje 0

Hvis du sidder fast for ideer på en søndag om sommeren, kan du køre gennem centrum af Szczecin på en vintage sporvogn.

Dette afgår kl. 14:35 og 15:59 fra Dworzec Główny stop ved hovedbanegården og billetter koster 3,5zł for voksne og 2,5zł for børn.

Sporvognen zigzagger forbi seværdigheder, du ellers måske har savnet, som Harbour Gate, Anchor Monument, Diet's Palace, Żeromski Park, Grunwaldzki Square og Pomorzany

(kommunistiske æra boligområder fra 1970'erne og 80'erne). Efter at have afsluttet en sløjfe slutter turen på Ulica ved Oder, en kort gåtur fra stationen.